

RICHARD
ANDERSSON
1851-1918

Impromptu
För piano/*for piano*
Opus 2

Källkritisk utgåva av/Edition by Hans-Erik Goksöyr

Levande muskarv och Kungl. Musikaliska akademien

Syftet med Levande muskarv är att tillgängliggöra den dolda svenska musikskatten och göra den till en självklar del av dagens repertoar och forskning. Detta sker genom notutgåvor av musik som inte längre är skyddad av upphovsrätten, samt texter om tonsättarna och deras verk. Texterna publiceras i projektets databas på internet, liksom fritt nedladdningsbara notutgåvor. Huvudman är Kungl. Musikaliska akademien i samarbete med Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Kungl. Musikaliska akademien grundades 1771 av Gustaf III med ändamålet att främja tonkonsten och musiklivet i Sverige. Numera är akademien en fristående institution som förenar tradition med ett aktivt engagemang i dagens och morgondagens musikliv.

Swedish Musical Heritage and The Royal Swedish Academy of Music

The purpose of Swedish Musical Heritage is to make accessible forgotten gems of Swedish music and make them a natural feature of the contemporary repertoire and musicology. This it does through editions of sheet music that is no longer protected by copyright, and texts about the composers and their works. This material is available in the project's online database, where the sheet music can be freely downloaded. The project is run under the auspices of the Royal Swedish Academy of Music in association with the Music and Theatre Library of Sweden and Svensk Musik.

The Royal Swedish Academy of Music was founded in 1771 by King Gustaf III in order to promote the composition and performance of music in Sweden. Today, the academy is an autonomous institution that combines tradition with active engagement in the contemporary and future music scene.

www.levandemuskarv.se

Levande Muskarv/Swedish Musical Heritage
Kungl. Musikaliska akademien/The Royal Swedish Academy of Music
Utgåva nr 31/Edition No. 31
2013
Notbild/Score: Public domain. Texter/Texts: © Levande Muskarv

Huvudredaktör/Editor-in-chief: Anders Wiklund
Notgrafisk redaktör/Score layout editor: Anders Högstedt
Textredaktör/Text editor: Erik Wallrup

Levande Muskarv finansieras med medel från/Published with financial support from Kungl. Musikaliska akademien, Kungl. Vitterhetsakademien, Marcus och Amalia Wallenbergs Stiftelse, Statens Musikverk, Riksbankens Jubileumsfond, Svenska Litteratursällskapet i Finland och Kulturdepartementet.
Samarbetspartners/Partners: Musik- och teaterbiblioteket, Svensk Musik och Sveriges Radio.

Richard Andersson

I historieskrivningen är Richard Andersson (1851–1918) allra mest omtalad för sin musikskola som onekligen var betydelsefull och som dessutom fortsatte sin framgångsrika verksamhet i många år efter hans bortgång. Richard Anderssons musikskola som den hette grundades i Stockholm 1886. Den var inte bara en mottagare av elever som senare skulle bli viktiga gestalter i svenskt musikliv (Astrid Berwald, ihelm Stenhammar, m.fl.), utan bildade med sitt lysande lärarkollegium också en givande miljö (Tor Aulin, Lars Zetterqvist, Emil Sjögren, m.fl.).

Ändå var Richard Andersson först och främst pianist. Han utbildade sig vid Musikkonservatoriet för bland annat Ludvig Norman, debuterade 21 år gammal. Andersson fortsatte sina studier i Berlin, där han fick Clara Schumann som pianolärare. Samtidigt studerade han kontrapunkt och komposition. Redan under åren i Berlin började han undervisa i piano. Efter hemkomsten till Stockholm 1884 kombinerade han pianospelandet med att vara pedagog. Han blev lärare vid Musikkonservatoriet 1904, men slutade efter två år – den egna musikskolan krävde hans engagemang.

Richard Andersson komponerade främst för sitt instrument, men skrev också sånger. Som efterfrågad pianist och hängiven pedagog blev han hans möjligheter att komponera allt mindre. Merparten verk kom därför till under hans yngre dagar.

Invald i Kungl. Musikaliska akademien den 17 december 1890, som ledamot nr 482.

© *Gunnar Ternhag*, Levande Musikarv

Impromptu för piano opus 2

Impromptu för piano op. 2 är ett ungdomsverk av Richard Andersson, daterat Stockholm i december 1869 då tonsättaren var 18 år gammal. Såväl formellt som innehållsligt visar verket tydligt på Richard Anderssons tonsättarbegåvning. Tekniskt är stycke intrikat uppbyggt. Ett enkelt stigande och fallande motiv genomsyrar hela verket. Motivet förs fram i en tvåstämmig dialog och varieras på ett konstfullt sätt harmoniskt, rytmiskt och melodiskt (genom temats spegelvändning). Det varieras också klangligt genom att placeras i olika register på pianot. Samtidigt som stycket har en poetisk grundton har det också underströmmar av emotionellt mer orolig karaktär som kan understrykas i en tolkning (*con moto e poco agitato*).

Stycket tillägnades i efterhand Wilhelm Stenhammar som studerade för Richard Andersson åren 1887 till 1892.

© *Bertil Wikman*, Levande Musikarv

Källkritisk kommentar

Richard Andersson: *Impromptu opus 2*

Källmaterial

Denna utgåva av Richard Anderssons *Impromptu op. 2* baserar sig på följande primärkälla (**T**): ett nottryck från 1901, s. 151–156 i *Svensk sång*, årg. 2, Stockholm: Ljus förlag, 1901. Trycket återfinns hos Musik- och teaterbiblioteket i Stockholm (signum SPB/Sv, ex. A). Texten på antologins titelsida lyder: ”SVENSK SÅNG / GAMMALT OCH NYTT AF SVENSKA TONSÄTTARE / UNDER REDAKTION AF / KARL VALENTIN / II / LJUS’ FÖRLAG / STOCKHOLM / 1901”. Det anges i innehållsförteckningen att stycket ej har varit tryckt tidigare.

Som sekundärkälla (**A**) har använts den autograf av tonsättarens hand, som finns hos Musik- och teaterbiblioteket (Serie I nr 5139). Denna autograf skiljer sig i viktiga avseenden från **T** och utgör troligen en tidigare version av verket. Stora delar av **A** innehåller samma musik som **T**, men det finns också skillnader mellan källorna: bland annat saknas i **A** repriserna i tryckets takt 63, och codan från takt 66 i trycket är 10 takter längre i **A**. **A** har därför endast använts som referens rörande passager där de båda källorna korresponderar mot varandra. Omslaget till **A** har följande text: ”Till / Wilhelm Stenhammar. / Impromptu / för / Piano / komponerad af / Richard Andersson. / Op. 2 / Komp Stockholm Dec 1869”. Dedikationen till Wilhelm Stenhammar ger vid handen att denna autograf är skriven betydligt senare än kompositionsåret 1869. Stenhammar föddes 1871 och blev elev till Richard Andersson 1887, vilket gör det rimligt att anta att autografen är färdigställd 1887 eller senare.

Kommentarer

Nottexten i föreliggande utgåva utgör en reproduktion av notbilden i **T**, där utgivarens emendationer har förts in. Justeringar av förtecken och tonlängder som inte har medfört förändrad läsart har utförts utan kommentar. I övrigt anförs nedanstående anmärkningar.

© *Hans-Erik Goksöyr*, Levande Musikarv

Takt/ System	Anmärkning
8 / övre	T saknar nedåtgående notskrift på den sista 4-delen, vilket finns i A .
16 / övre	I A noteras takten på följande vis:
20 / nedre	A har <i>poco marcato</i> .
21 / nedre och övre	De streckade linjerna saknas i T , men finns i A .
22 / övre	T har d3 på 8-del nr 8 och d2 på 8-del nr 11; A har diss3 och diss2.
22 / nedre	T har d1 på det fjärde slaget; A har diss1.
23	<i>p</i> saknas i A .
30 / nedre	T har d1 på fjärde och sjätte slaget; A har diss1.
38 / övre	Accent på det andra ackordet saknas i T , men finns i A .
39	<i>f</i> (ej <i>ff</i>) i A .
40	<i>crescendo</i> i A .
66 / nedre	T har H som andra ton, här ändrad till Ciss i analogi med takt 11 samt motsvarande takt i A

Richard Andersson

Richard Andersson (1851–1918) is most remembered for his school of music, which was undeniably important and also continued its successful activities for many years after his death. Richard Andersson's School of Music was founded in Stockholm in 1886. It not only received students who would later become important figures in Swedish musical life (Astrid Berwald, Wilhelm Stenhammar and others), but also provided a fruitful environment through its brilliant board (Tor Aulin, Lars Zetterqvist, Emil Sjögren and others).

Nevertheless, Richard Andersson was first and foremost a pianist. He studied at the Conservatory for Ludvig Norman among others, making his debut at 21. Andersson continued his studies in Berlin, where Clara Schumann was his piano teacher. He also studied counterpoint and composition. He began teaching piano during his years in Berlin. After returning home to Stockholm in 1884, he combined performing and teaching. He became a teacher at the Conservatory in 1904, but stopped after two years, as his own music school required his attention.

Richard Andersson mainly composed for his own instrument, but also wrote songs. As a pianist in demand and dedicated educator, his opportunities for composition diminished. Most of his work, therefore, was written in his younger days.

On December 17, 1890, he was elected to the Royal Academy of Music as member No. 482.

© *Gunnar Ternhag*, Levande Musikarv
Transl. Martin Thomson

Impromptu for piano opus 2

Impromptu for piano op. 2 is an early work of Richard Andersson, dating from December 1869 in Stockholm, when the composer was 18 years old. Both formally and substantively the work clearly demonstrates Richard Andersson's natural talents for composition. From a technical perspective, the piece is intricately structured, with a simple rising and falling figure pervading the entire work. This motif is presented in a two-part dialogue, which is skillfully varied harmonically, rhythmically and melodically (by means of a mirroring of the theme). It is also varied in terms of timbre, through its placing in the different registers of the piano. Whilst the work has a poetic foundation, it also has undercurrents of an emotionally more troubled character, which can be emphasised in the interpretation (*con moto e poco agitato*).

The piece was dedicated, in retrospect, to Wilhelm Stenhammar, who studied with Richard Andersson, during the years 1887–92.

© *Bertil Wikman*, Levande Musikarv
Transl. Robin McGinley